

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 657/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. októbra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného Advokátskou kanceláriou GEREG & MESSINGEROVÁ, s. r. o., Horná Strieborná 14599/4, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ján Gereg, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 13/2016 z 13. septembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. novembra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo 13/2016 z 13. septembra 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 193/2012 z 13. januára 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznaný za vinného zo spáchania prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona na skutkovom základe, že „v čase, keď obch. spol. [REDAKOVANÉ] so sídlom [REDAKOVANÉ] bola platobne neschopná, oslovil som živnostníka [REDAKOVANÉ], aby pre túto spoločnosť vykonal elektroinštalačné práce na objekte tam uvedenom, ktoré elektroinštalačné práce boli vykonané, na úhradu týchto bola vystavená faktúra na sumu 7.479,90 Eur, ktorá bola splatná dňa 19. 9. 2009, ale sťažovateľom nebola do súčasnej doby vyplatená, lebo vyššie uvedená spoločnosť bola odpredaná inej osobe“.

Sťažovateľ uvádza, že odvolanie proti rozsudku okresného súdu bolo zamietnuté. Sťažovateľ v predmetnej trestnej veci podal aj mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd tak, že ho zamietol s tým, že „námietky dovolateľa k formulácii skutkovej vety sú nedôvodné, pričom sa dovoľával NS SR na Uznesenie NS SR zo 14. 12. 2015 sp. zn. 2 Tdo 62/2015 publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 6/2016“.

Sťažovateľ opakovane „zdôrazňuje prostredníctvom svojho právneho zástupcu to, ako to aj pôvodne zdôrazňoval, že gramaticky naformulovaný skutok neuvádza sťažovateľove protizákonné konanie, ktorým je naplnená skutková podstata prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 Tr. zák. v platnom znení k obdobiu uvedenom v popise skutku. Sťažovateľ nemá na mysli dikciu zákona alebo jeho paragrafové označenie, ale jednoducho vetou - myšlienku vyjadrené skutočnosti, ako niekoho uvádzal do omylu, ako sťažovateľ niekoho omyl využil, prípadne správal sa tak, aby sa obohatil na majetku iného. Skutočnosť, že boli vedené neskončené exekučné konania, neznamena, že by sťažovateľ nemohol podnikat' ďalej, aby sťažovateľ uspokojil dlžníkov, naopak, išlo o snahu,

aby pohľadávky mohol uhradiť. Popísané konanie nemôže byť označené ako formálny znak podvodného správania sa, pričom ak došlo k odpredaniu obchodnej spoločnosti, tak ani tento samotný fakt nevykazuje formálne znaky podvodného správania sa, pretože v inkriminovanom čase sťažovateľ konal tiež v súlade so zákonom. Podnikateľ v čase, keď spoločnosť má sťažené podmienky, nie je protiprávnym stavom a takisto nie je protiprávne takúto spoločnosť odpredať. Nie je preto zjavné, akým úkonom je dané zadost' skutočnosti, že sťažovateľ sa na škodu cudzieho majetku obohatil tým, že uviedol niekoho do omylu a spôsobil na cudzom majetku väčšiu škodu. Pri skúmaní týchto skutočností sťažovateľ poukazuje na obdobnú úvahu naplnenia alebo nenaplnenia formálnych znakov skutkovej podstaty aj na rozsudok NS SR 5 Tdo 8/2015 zo 7. 5. 2015.

Zjednodušené vyjadrené, v popise skutku absentuje veta o forme protiprávneho konania, čo zasahuje výrazne do práv obhajoby, pretože ako bolo vyššie uvedené, podnikateľ za situácie vyššie popísanej nie je protiprávne a odpredať obchodnú spoločnosť za tejto situácie tiež nie.

Táto argumentácia bola v podstate aj dôvodom podania mimoriadneho opravného prostriedku. Ak sťažovateľ napriek exekúciám objednal nejaké práce, ktoré po vystavení faktúr neboli uhradené, nezakladá to dôvod trestnoprávneho postihu a tobôž ani to, ak obchodná spoločnosť bola odpredaná, ale subjektu, ktorého sa to týka, len nárok na občianskoprávne konanie. Ak by sa akceptovala takáto metóda popisu skutku, potom by to zakladalo trestnoprávnu zodpovednosť pre stíhanie každého, kto spôsobí dlh, čo je v rozpore tak isto s Ústavou SR čl. 17 ods. 2. “.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1/ NS SR Uznesením pod sp. zn. 2 Tdo 13/2016 porušil právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako aj čl. 17 ods. 2 Ústavy SR v nadväznosti na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2/ Uznesenie NS SR sp. zn. 2 Tdo 13/2016 zo dňa 13. 9. 2016 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3/ NS SR v Bratislave je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 355,73 EUR (tristopäťdesiatpäť eur sedemdesiattri centov) do dvoch mesiacov

od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jána Gerega, advokáta a konateľa obchodnej spoločnosti Advokátska kancelária Gereg & Messingerová, s. r. o., Horná Strieborná 4, 974 01 Banská Bystrica.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že jednou z možností, pre ktoré môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť sťažovateľa už pri predbežnom prerokovaní, je jej zjavná neopodstatnenosť. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo

slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd napadnutým uznesením porušil jeho označené práva tým, že odmietol jeho dovolanie napriek tomu, že jeho konanie nezakladá skutkovú podstatu žiadneho trestného činu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

Vo vzťahu k základného právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a preto prípadné porušenie týchto práv je potrebné posudzovať spoločne (II. ÚS 71/97, III. ÚS 470/2010, IV. ÚS 438/2010, IV. ÚS 195/07).

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. Zmyslom tohto základného práva je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu konať vo veci. K jeho porušeniu by mohlo dôjsť v tom prípade, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (IV. ÚS 103/2014).

Ústavný súd vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Kompetencie ústavného súdu preto nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa ani na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

V nadväznosti na to ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a aplikácii právnych predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové

a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00).

Z týchto hľadísk ústavný súd pristúpil aj k preskúmaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol z dôvodu, že sťažovateľ svojou argumentáciou, ktorú predniesol v dovolaní, nenaplnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia po zistení, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou v súlade s § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku a na príslušnom prvostupňovom súde v zákonnej lehote podľa § 370 Trestného poriadku, poukázal na význam inštitútu dovolania a následne k veci uviedol: *«V rámci posudzovania existencie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolací súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.*

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

Obvinený bol v predmetnej trestnej veci uznaný vinným zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 Tr. zák. na vyššie popísanom skutkovom základe.

Aby mohlo ísť o trestný čin podvodu musí dôjsť k naplneniu všetkých jeho znakov.

Objektívna stránka pri trestnom čine podvodu predpokladá existenciu páchatel'a, ktorý uvedie niekoho do omylu, príčinnej súvislosti medzi omylom, resp. neznalosťou všetkých podstatných skutočností určitej osoby a ňou vykonanou majetkovou dispozíciou a ďalej príčinnú súvislosť medzi touto dispozíciou na jednej strane a škodou na cudzom majetku a obohatením sa páchatel'a alebo inej osoby na strane druhej.

Pre trestnosť podvodu sa vyžaduje zavinenie úmyselné, teda pre naplnenie subjektívnej stránky trestného činu podvodu sa vyžaduje, aby bolo preukázané, že obvinený v predmetnej trestnej veci v čase, keď zmluvný záväzok uzatváral, konal v úmysle, že záväzok v dohodnutej dobe nesplní, alebo ho nebude môcť splniť a že veriteľ'a uvádza do omylu, aby sa obohatil na jeho škodu.

Subjektom spáchania trestného činu podvodu môže byť každá fyzická osoba, ktorá je v čase páchania činu príčetná a ktorá v tomto čase dovŕšila najmenej pätnásť rok svojho veku.

Individuálnym objektom v prípade trestného činu podvodu je záujem na ochrane cudzieho majetku, t. j. majetku, ktorý nie je vo vlastníctve páchatel'a.

Aby mohlo ísť o naplnenie všetkých znakov trestného činu podvodu, je preto nevyhnutným, aby škoda na cudzom majetku a obohatenie iného mali základ (príčinnú súvislosť) práve v „podvodnom konaní“ páchatel'a, t. j. konaní, ktorým páchatel' iného uvádza do omylu, alebo využíva omyl iného. Obvinený vo svojom dovolaní namieta práve absenciu „podvodného konania“ v skutku naformulovanom v skutkovej vete, čím nie sú naplnené všetky znaky trestného činu podvodu, čo spôsobuje, že skutok nie je trestným činom. Najvyšší súd však v zistenom skutku jednoznačne vidí podvodné konanie obvineného v konaní s vedomím, že objednané a vykonané práce v dohodnutej lehote nebude môcť zaplatiť a to s prihliadnutím na stav spoločnosti, ktorej bol konateľom (platobná neschopnosť a vedenie viacerých exekučných konaní) a týmto uviedol poškodeného do omylu, aby sa k jeho škode obohatil.

Konaním obvineného, popísaným v skutkovej vete, boli naplnené vyššie uvedené znaky trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 Tr. zák. aj po subjektívnej stránke.

Najvyšší súd navyše k námietke obvineného k formulácii skutkovej vety poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14. decembra 2015, sp. zn. 2 Tdo 62/2015, publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 6/2016: „V skutkovej vete výroku odsudzujúceho rozsudku sa necituje formulácia kvalifikačné použitého ustanovenia Trestného zákona, táto formulácia zodpovedá tzv. právnej vete, citovanej v kvalifikačnej časti výroku o vine. Skutková veta musí zodpovedať právnej vete obsahovo, teda tak, aby bolo možné konštatovať naplnenie zákonných znakov trestného činu (subsumovať zistený skutkový stav pod príslušné ustanovenie osobitnej časti Trestného zákona)...“»

Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že právny názor, na ktorom je založené napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, je z ústavného hľadiska akceptovateľný a v okolnostiach danej veci nič nenasvedčuje tomu, že by ním mohlo dôjsť k porušeniu označených základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Skutočnosť, že najvyšší súd v napadnutom uznesení vyslovil právne závery, ktoré sťažovateľ nepovažuje za správne či dostatočné a s ktorými nesúhlasí, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto záverov a taktiež nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor ústavného súdu svojím vlastným (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v danej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2017